

VSMC trumpalaikio mokyklinio projekto

„Velykų tradicijos ir papročiai“ stendas

Rengė: I-IV klasių mokiniai,
kuruojami dailės mokytojos metodininkės
J. Paulauskienės

2021 m., balandis

Velykų šventė

- Velykos mūsų protėvių buvo švenčiamos kaip gamtos atbudimo šventė. Šventės pavadinimas kilęs iš žodžio „vėlės“. Seniau buvo tradicija tą dieną lankyti mirusiųjų kapus, nunešti jiems maisto – kiaušinių. Mūsų protėviai tikėdavo, kad, atėjus pavasariui, vėlės atsikelia iš žemės.
- Šiais laikais Velykos minimos marginant kiaušinius; žaidžiant velykinius žaidimus; ruošiant ir mėgaujantis Velykų patiekalais.

Velykų tradicijos Lietuvoje

- Velykos būdavo švenčiamos keturias dienas:
- Pirmoji diena buvo vadinama Ugnies diena, žmonės nešdavo iš bažnyčios į namus šventintą ugnį. Dažniausiai gyvą šventintą ugnį parnešdavo uždegę beržo pintį.

Velykų tradicijos Lietuvoje

- Antroji diena buvo vadinama Dievo Perkūno diena. Šią dieną visi eidavo kiaušiniuoti. Atėjusiems reikėdavo būtinai duoti kiaušinių, nes kitaip, buvo tikima, vištos nedės. Antrą ir trečią dieną visi laistydavo vandenį. Vandenį nešdavo ąsočiuose, buteliuose, mediniuose induose.

Velykų tradicijos Lietuvoje

- Ketvirtoji diena vadinama Ledų diena. Šią dieną žmonės namuose nieko nedirbdavo. Buvo tikima, kad šią dieną negalima dirbti žemės, kad ledai javų vasarą neiškapotų. Negalima arti, akėti, net kuolo žemėn kalti.

Velykiniai prietarai

- Kad namuose visus metus būtų skalsa, pirmąjį nuluptą kiaušinį prie Velykų stalo supjaustyk į tiek dalių, kiek už stalo sėdi žmonių, visiems jiems po dalelę to kiaušinio padalink.
- Velykų dieną negalima šluoti namų – laimę išluosi lauk.
- Per Velykas negalima skolinti – gali sveikatą praskolinti.
- Velykų dieną negalima ilgai miegoti – kankins ilgi galvos skausmai.

Velykų tradicijos pasaulyje

- *Gajanoje, Pietų Amerikos* šiaurinėje dalyje, Velykų proga egzistuoja tradicija – leisti spalvotus aitvarus, kurie simbolizuoja Jėzaus prisikėlimą ir kilimą į dangų.
- *Graikijoje* Bažnyčių varpams paskelbus apie Kristaus prisikėlimą, žmonės iš balkonų meta vandens ar vyno sklidinus ąsočius – molinių indų mėtymas neša laimę.

Velykų tradicijos pasaulyje

- *Ispanija.* Ispanijos mieste Verges Velykos yra minimos kiek neįprastai – mirties šokiu, kuris ispaniškai vadinamas dansa de la mort.

Velykų tradicijos pasaulyje

- *Italijoje* per Velykas kepama paprasta saldi duona. Šioje duonoje įkepamas kiaušinis. Kepant duoną būtinai turi dalyvauti visa šeima.
- *Gvatemaloje* egzistuoja graži velykinė tradicija – žolynų kilimų kūrimas – vietos bendruomenės kuria nuostabius įvairių žolynų, samanų, pjuvenų kilimus, kurie būna daugiau kaip kilometro ilgio.

Velykų tradicijos pasaulyje

- *Vokietijoje.* Gražiai išpuošti margučiai yra pakabinami ant medžio šakų lauke ar šakelių, pamerktų į vazą namuose, ir taip užpildo namus pavasariškomis spalvomis.

Velykų tradicijos pasaulyje

- *Vokietijoje.* Velykinių fontanų tradicija paplitusi šiaurinėje Bavarijos dalyje, taip vadinamoje Franken Vokietijoje. Visus metus moterys renka ir margina kiaušinius, pindamos juos į spalvingas girliandas, kuriomis puošiami miestelių pagrindiniai fontanai.

Velykiniai papuošimai

Papuoškim namus Velykoms – idėjos – mieli niekučiai namams dekoruoti ir papuošti Šv. Velykų proga.

Velykiniai žaidimai

- Miegančiųjų žadinimas, velykavimas. Velykautojai stengiasi prabusti anksti ryte ir, pasiėmę išsprogusias beržo šakeles, nuplakti (pažadinti) kitus.
- Lalavimas. Kaimo gyventojai pasiimdavo barškalus, eidavo apie laukus ir barškindami dainuodavo dainas, kurių priedainiuose būdavo „ai lalu lalu“, „ei lalo“ ir kt. Taip, lalautojų supratimu, jie kviesdavo visas dangaus ir žemės galias, kad šios laukams ir jų šeimininkams lemtų gerą derlių, sotų gyvenimą.

Velykiniai žaidimai

- Supimasis sūpuoklėse. Tikima, kad kuo aukščiau per Velykas įsisupsi, tuo aukštesni bus linai, tuo ilgesnis jų pluoštas. Supantis dainuojamos sūpuoklinės dainos.

Velykiniai žaidimai

- Kiaušinių ridinėjimas. Visi stengiasi toliausiai nuridenti savo kiaušinį, nes tik taip įmanoma tapti nugalėtoju ir pavasarį patikėti, kad tie metai tau bus tikrai laimingi, kad viskas puikiai seksis.
- Kiaušinių mušimas. Žaidimo esmė – išsiaiškinti tą, kuris moka išsirinkti stipriausią kiaušinį.

Nuorodos

- <https://www.youtube.com/watch?v=KbBVU1Z6Chc>
- http://www.ltvirtove.lt/sventes.php?lt=velykiniai_prietaurai
- <https://www.youtube.com/watch?v=d0qPBQ719rM> (dainos)

- *Užduotis* „Šokis tarp margučių“:
Skirtingose šalyse taisyklės skiriasi, tačiau visur esmė ta pati – šokti ant grindų, ant kurių ridenasi margučiai. Svarbiausia šokti taip, kad neužmintumėte, nesutraiškytumėte, nesudaužytumėte kiaušinių.

*Šventų Velykų rytą linkšmai teaidi varpai.
Linkėdami stiprybės terieda margučių šimtai.
Kad širdį sušildytų Velykų dvasia,
Visada lydėtų sėkmė ir sveikata!*

Gražių Šv. Velykų!